RABHADH
Ní mór duit an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfear marcanna.

SCRÚDUIMHIR

DON SCRÚDAITHEOIR

Iomlán na marcanna

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2006

EACNAMAÍOCHT BHAILE

ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 16 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.30

Iomlán na Marcanna 300

STAMPA AN IONAID

Don scrúdaitheoir amháin	
CEIST	**MARC**
Roinn A (Iomlán)	
Roinn B **1**	
2	
3	
4	
5	
6	
IOMLÁN →	
GRÁD →	

TREORACHA

1. Roinn A - 80 marc.
   Freagair 20 (fiche) ceist ó Roinn A;
   tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

2. ***Freagair na ceisteanna sa spás atá ann dóibh.***

3. Ní mór na bileoga freagraí comhlánaithe do Roinn A a thabhairt ar ais d’fheitheoir an scrúdaithe.

4. Roinn B - 220 marc.
   Freagair 4 (ceithre) cheist ó Roinn B;
   tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

ROINN A
80 marc

Freagair 20 (fiche) ceist díobh seo a leanas. Tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

1. Tabhair foinse thábhachtach **amháin** do **gach ceann** díobh seo a leanas:

	FOINSE
(i) Vitimín C	**(i)**
(ii) Snáithín réim bia	**(ii)**

2. Ainmnigh **dhá** chineál breiseán a úsáidtear i mbianna áise.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

3. Mol **ceithre** bhealach le hiontógáil saille san aiste bia a laghdú.

(i) ______________________

(ii) ______________________

(iii) ______________________

(iv) ______________________

4. Liostaigh **ceithre** ghníomhaí ardúcháin a úsáidtear i mbácáil baile.

(i) ______________________ **(ii)** ______________________

(iii) ______________________ **(iv)** ______________________

5. Luaigh sampla de ghlasra difriúil faoi **gach** rangú díobh seo a leanas:

RANGÚ GLASRAÍ			
GLASA	**FRÉAMHACHA**	**TORTHAÍ**	**PISEÁNACHA**

6. Mínigh **gach ceann** ar bith de na téarmaí cócaireachta seo a leanas:

(i) **roux** ____________________

____

(ii) **sauté** ____________________

____

7. Liostaigh **ceithre** fhoinse eolais do thomhaltóirí.

(i) ____________ **(ii)** ____________

(iii) ____________ **(iv)** ____________

8. Luaigh buntáiste **amháin** agus míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le ceannach ar creidmheas.

Buntáiste ____________________

____

Míbhuntáiste ____________________

____

9. Cén t-eolas a chuireann an tsiombail seo in iúl don tomhaltóir?

____

____

____

10. Luaigh **dhá** bhuntáiste a bhaineann le gnáthamh na Mionéileamh.

(i) ____________________

____

(ii) ____________________

____

11. Luaigh an fheidhm a bhaineann le **gach ceann** díobh seo a leanas:

(i) **artairí** ______________________________

____

(ii) **haemoglóibín** ______________________________

____

12. Ainmnigh na codanna den chóras atáirgthe baineann atá lipéadaithe **A, B, C** agus **D**.

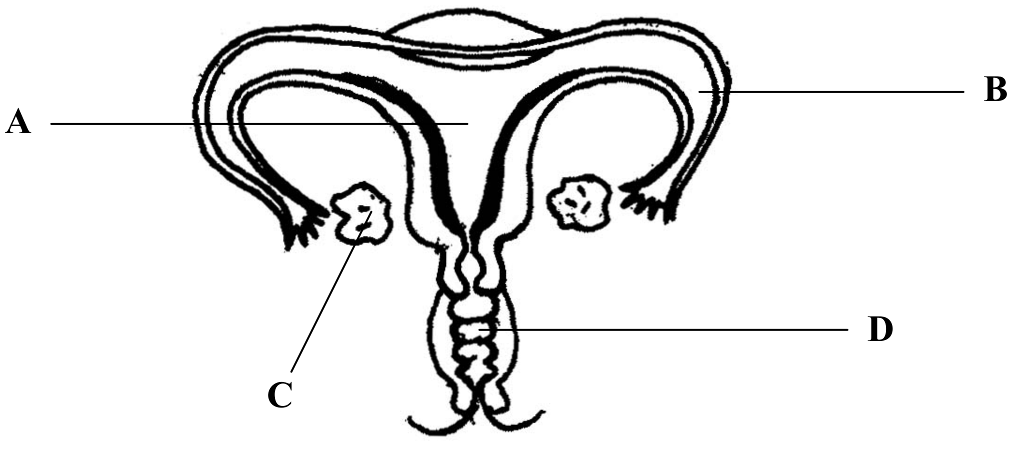

A. ______________ **B.** ______________

C. ______________ **D.** ______________

13. Mínigh **gach ceann** de na téarmaí seo a leanas:

(i) **inscne** ______________________________

____

(ii) **piarghrúpa** ______________________________

____

14. Luaigh **dhá** cheart a bhaineann leis an leanbh.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

15. Cén fheidhm atá ag fiús i gciorcad leictreach? ______________________________

____

____

16. Mol **<u>dhá</u>** bhealach inar féidir an ciseal ózóin a chosaint.

(i) ____

(ii) ____

17. Mínigh an tábhacht a bhaineann leis an ***triantán oibre*** i ndearadh cistine ____________

____

____

____

18. Luaigh **<u>dhá</u>** thoisc ba cheart a chur san áireamh nuair a bhíonn teach teaghlaigh á roghnú.

(i) ____

(ii) ____

19. Luaigh airí inmhianaithe **<u>amháin</u>** agus airí neamh-inmhianaithe **<u>amháin</u>** a bhaineann le hurlárach adhmaid.

(i) **airí inmhianaithe** ____

(ii) **airí neamh-inmhianaithe** ______________________________________

20. Tabhair **<u>dhá</u>** shampla de shnáithíní sintéiseacha agus mol úsáid dhifriúil do **<u>gach ceann</u>** díobh.

SNÁITHÍN SINTÉISEACH	ÚSÁID
(i)	**(i)**
(ii)	**(ii)**

21. Ainmnigh an greim a thaispeántar sa léaráid agus luaigh úsáid **amháin** a bhaintear as.

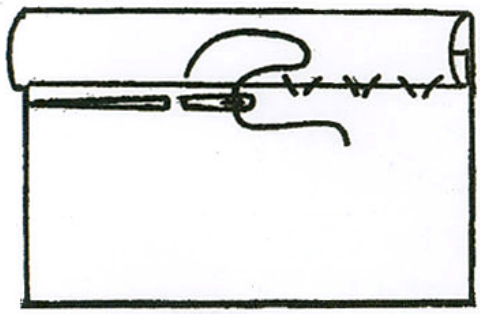

Ainm ______________________________

Úsáid ______________________________

____

____

22. Mínigh **gach ceann** ar bith de na téarmaí seo a leanas:

(i) **bruth** ______________________________

____

(ii) **snáithe an dlúith** ______________________________

____

23. Mínigh cad a chuireann **gach ceann** de na siombailí seo a leanas in iúl.

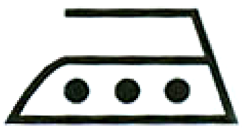

____

____

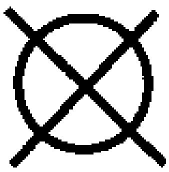

____

____

24. Luaigh **dhá** thoise coirp is gá nuair a bhíonn bríste jeans á cheannach.

(i) ______________________________

(ii) ______________________________

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH 2006

EACNAMAÍOCHT BHAILE

ARDLEIBHÉAL

DÉ hAOINE 16 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA 2.00 – 4.30

ROINN B
(220 MARC)

TREORACHA

Freagair **CEITHRE** (4) cheist ón roinn seo;
tá na ceisteanna uile ar aon mharc.

ROINN B
220 Marc

1. Tá an t-eolas seo a leanas ar taispeáint ar lipéad cartáin de bhainne foirtil.

Bainne Foirtil

EOLAS COTHAITHE	BAINNE FOIRTIL	BAINNE IOMLÁN
Luachanna Tipiciúla in aghaidh 100ml		
Fuinneamh	205kJ/49kcal	269kJ/64kcal
Próitéin	3.4g	3.3g
Saill	1.5g	3.5g
Carbaihiodráid	5.2g	4.9g
Cailciam	166mg	118mg
Vitimín A	120µg	52µg
Vitimín B	0.24mg	0.17mg
Aigéad Fólach	70µg	6µg
Vitimín D	1µg	0.03µg
Vitimín E	1.5mg	0.09mg

Paistéaraithe agus Homaigéinithe

(a) Agus úsáid á baint as an eolas atá ar an lipéad thuas, déan luach cothaithe bainne foirtil a mheasúnú.

(b) **(i)** Luaigh cén cineál bainne is oiriúnaí do **(i)** pháiste fuinniúil **agus** **(ii)** bhean thorrach.

(ii) Tabhair cúis **amháin** le do rogha i **ngach** cás.

(c) Mínigh cén fáth a ndéantar bainne a phaistéarú.

(d) **(i)** Liostaigh **trí** tháirge déiríochta eile, seachas bainne, atá le fáil in ollmhargaí.

(ii) Mol **trí** bhealach chun níos mó táirgí déiríochta a chuimsiú san aiste bia.

(e) Mínigh **ceann amháin** de na téarmaí seo a leanas: ***foirtil*** nó ***homaigéinithe***.

2. Tá aistí bia feoilséantacha ag éirí níos coitianta in Éirinn faoi láthair.

(a) Luaigh **trí** chúis a bhféadfadh daoine aiste bia fheoilséantach a roghnú.

(b) Mínigh **gach ceann** de na cineálacha aistí bia feoilséantacha seo a leanas: **(i)** aiste bia vegan **agus** **(ii)** aiste bia lacto-fheoilséantach.

(c) Liostaigh na treoirlínte ba cheart a leanúint nuair a bhíonn béilí d'fheoilséantóir á bpleanáil.

(d) Dear biachlár cothromaithe do dhinnéar **trí** chúrsa a bheadh oiriúnach do lacto-fheoilséantóir.

(e) **(i)** Cad is *PGU (TVP*i mBéarla) ann?

(ii) Mol **dhá** mhias inar féidir PGU (TVP i mBéarla) a úsáid.

3. **(a)** Déan cur síos ar **gach ceann** de na cineálacha seo a leanas d'asraonta siopadóireachta: **(i)** ollmhargaí; **(ii)** siopaí ilranna; **(iii)** siopaí sainearraí **agus** **(iv)** siopaí neamhspleácha.

(b) Mol na treoirlínte ba cheart a leanúint nuair a bhítear ag siopadóireacht le haghaidh earraí agus seirbhísí.

(c) **(i)** Liostaigh **trí** mhodh íocaíochta is féidir a úsáid nuair a bhítear ag siopadóireacht.

(ii) Luaigh buntáiste **amháin** agus míbhuntáiste **amháin** a bhaineann le **gach ceann** de na modhanna atá luaite.

(d) Mínigh an buntáiste don tomhaltóir a bhaineann le **gach cheann** díobh seo a leanas: **(i)** praghsáil aonaid; **(ii)** admháil a choinneáil **agus** **(iii)** earraí féinbhranda.

4. **(a)** Ainmnigh **ceithre** chineál buanfhiacla.

(b) Breacrianaigh feidhm a bhaineann le **gach ceann** de na codanna fiacaile seo a leanas: **(i)** cruan; **(ii)** laíonchuas **agus** **(iii)** cementum.

(c) Liostaigh na treoirlínte ba cheart a leanúint chun fiacla sláintiúla a choinneáil.

(d) **(i)** Cad is plaic ann? **(ii)** Mínigh conas a chuireann plaic isteach ar fhiacla.

(e) Ainmnigh an mianra a chuirtear leis an soláthar poiblí uisce chun fiacla a láidriú.

5. **(a)** Mínigh **dhá** mhodh a bhaineann le traschur teasa.

(b) **(i)** Ainmnigh **trí** bhreosla a úsáidtear chun tithe a théamh.

(ii) Luaigh **dhá** bhuntáiste agus **dhá** míbhuntáiste a bhaineann le **ceann amháin** de na breoslaí atá ainmnithe agat.

(c) Breacrianaigh na buntáistí a bhaineann le córas téimh lárnaigh a úsáidtear sa teach.

(d) Liostaigh **ceithre** bhealach chun fuinneamh a shábháil nuair a bhíonn úsáid á baint as córas téimh lárnaigh.

(e) Cén fheidhm a bhaineann le teirmeastat?

6. **(a)** Ainmnigh na páirteanna den inneall fuála atá lipéadaithe le **1, 2, 3** agus **4**.

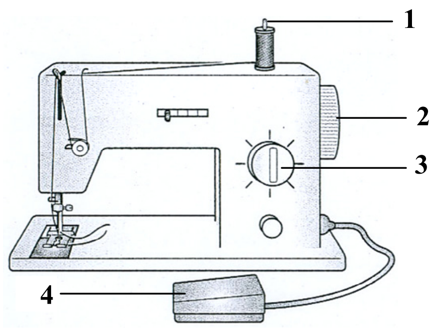

(b) Liostaigh na treoirlínte ba chóir a leanúint nuair a bhíonn inneall fuála **(i)** á cheannach; **(ii)** a úsáid **agus** **(iii)** cúram á dhéanamh agat de.

(c) Luaigh cúis **amháin** le **gach ceann** de na lochtanna inneall fuála seo a leanas: **(i)** briseadh snáthaide; **(ii)** greamanna lúbacha **agus** **(iii)** briseadh snáithe.

(d) Mol greim innill difriúil atá oiriúnach do **gach ceann** faoi seach díobh seo a leanas: **(i)** appliqué **agus** **(ii)** fáithim a chasadh suas.